

Augusto Cury-k pasioz hitz egiten eta idazten du heziketari buruz. Brasildar psikiatra honen hitzetan, hala ere, ez du lekuri geografikak, matematikak, fisikak, historiak... Berak enpatiari jartzen dio arreta, sormen askatasunari, eta, azken batean, ezagutzaren humanizazioa deitzen duen horri. Egungo sistemak informazioz itotzen gaitu, ospitale psikiatriko handi bihurtu du gizartea, eta pertsona gaixoak sortzen ditu etengabe, horra Curyren oharra. Eta irtenbidea ez omen dute legeek ekarriko. Haren iritziz, irakasleen irudiari prestigioa ematea da kontua, irudi hori baita garrantzitsuena herrialde batentzat, eta gurasoen eta haurren arteko harremana sendotzea ere funtsezko jotzen du. "Gurasoek euren lorpenen berri kontatu behar diete seme-alabei, baina baita porrot eta frustrazioen berri ere".

Goitik behera aldatu behar da heziketa eta heziketa humanizatuagoa bilatu.

Autoritatean oinarritu behar du irakasle-ikasle arteko harremanak?

Bai, baina ez autoritate inposatuan, ezpada emozioei babes ematen dien autoritatean, sormen askatasuna sustatzen duen horretan, eta abentura intelektuala ere bai. Kontrolatuz jarduten duen autoritatea arazo da, baina ez da dudarik irakasleak gehiago errespetatu eta balioetsi behar dituela gizarteak. Nire iritziz, orain halako bi irabazi behar lukete, eta erdia lan egin. Duintasunez tratatu behar genituzke, askatasun gehiago eman, ez kontrol lanean jarduteko, baizik eta pentsatzeko artea estimula dezaten, adimena sustatzeko, gazteek utz diezaioten historiaren biktimia izateari eta has daitezen protagonistak izaten.

garrantzitsuenak zein izan diren kontatu behar diete haurrei. Umeek jakin behar dute zer lorpen egin dituzten gurasoek, baina baita ere zertan egin duten porrot eta zer frustrazio dauzkaten... horrela soilik eraikiko dute euren buruan gurasoen egiazko irudia, mitorik gabea, eta horrela soilik eraiki ahal izango dute eredu berri bat: sufritzen duen pertsonarena, borrokatzen denarena... seme-alabek ere beren ametsak gauzatzeko modua izan dezaten. Guraso asko jokabide-eskuliburuetan oinarritzen dira, arau-eskuliburuetan, baina eskuliburuak balio dute makinak erabiltzeko, ez pertsonak.

Eta gurasoen eta irakasleen arteko harremana nolakoa izan behar du?

Gurasoen eta irakasleen arteko liskarrak mundu guztian gertatzen dira, ohiko

“Irakasleek orain halako bi irabazi behar lukete eta erdia lan egin”

Irakasleen autoritateari buruzko eztabaida sortu da Espainian. Horien irudia lege bidez indartzeko proposamenak ere egin dituzte. Irakasleek autoritatea galdu dutela iruditzen zaizu zuri ere?

Irakasleak mundu guztian ari dira autoritatea galtzen, ez Espainian soilik, baina horren errua ez da haurrena edo nerabeena. Haur eta nerabe horiek sindrome berri bat daukate, Pentsamendu Azele-ratuaren Sindromea, alegia. Produktuen eta zerbitzuen kontsumitzaile bihurtu dira, eta ez ideien eta sentsibilitateen kontsumitzaile. Iraganean, 200 urte behar izaten ziren informazio kopurua bikoizteko, eta egun, aldiz, bost urtez behin bikoizten da. Informazio gehiegi horrek estutasuna eta haserre-kortasuna agerrarazten ditu... eta arauetikiko errespetua galarazten, baina lege batek ez du konponduko autoritatearen arazoa.

Pertsona aktiboak sortu behar direla diozu, ez herritar pasiboak.

Bai, horretan ari gara eta, pertsona pasiboan belaunaldia sortzen. Utziko dugun ondare txarrak eragin negargarriak izango ditu, eta, gainera, ez gara ari sortzen pentsatzaile kasta bat, gai horiei erantzun adimentsuak eman ahal izateko.

Aldaketa hori egiteko, zer harreman mota lortu behar litzateke: errespetuzkoa, kidetasunezkoa...?

Autoritatea eta afektua bilduko dituen zerbait izan behar du. Eta formula horretan zaila da erdibidea aurkitzen: edo autoritate asko daukagu eta sentsibilitate gutxi, edo sentsibilitate asko eta autoritate gutxi. Gurasoetan, seme-alabekin esperientziak trukatzeko falta izaten da askotan, eta funtsezkoa da hori egitea. Gurasoek euren bizitzako gertakariak

bihurtu da hori. Herrialde guztietan sumatzen da oldarkortasun gehiago: gurasoen eta irakasleen artean, gurasoen eta seme-alaben artean, eta ikasleen euren artean ere bai. Zenbait ikerketak esaten dutenez, mundu guztiko haur eta nerabeen % 6 eta 40 inguruk jasan izan dute noizbait txar psikiko edo fisikoren bat. Zergatik? Gizarte moderno ospitale psikiatriko handi bihurtu delako. Egun, zer da normala? Haserre egotea, urduri, tentsioan, pazientziarik ez edukitzea, hurkoaren lekuan ez jartzea... Eta jarra horien kontrakoak iruditzen zaizkigu anormalak: jatorra izatea, gehiago besarkatzea, egun bakoitza une magiko bihurtzea... Gurasoek prestatu egin behar dituzte seme-alabak, bizitzaren antzerkia zer den uler dezaten. Zintzoki esango dizut: iruditzen zait seme-alaba gaixoak prestatzen ari direla guraso asko, gizarte gaixo batean bizi daitezen. Guraso onek >

opariak ematen dizkiete hurrei, eta guraso argiek, beren historia pertsonala. Irakasle onek arrakasta lortzeko prestatzen dituzte ikasleak, eta irakasle argiek, egunik zailenei aurre egiteko prestatzen dituzte ikasleak, txarra den hori sormen energia bihurtzen ikasteko. Bizitzan guztiok izaten ditugu estres handiko egoerak, ezin aurreikusi direnak. Gure emozioak babesten ikasi behar dugu.

Nola?

Ematen ikasi behar dugu, ordainetan zer jasoko dugun pentsatu gabe; ulertu behar dugu min ematen duen pertsona baten atzean, min hartu duen pertsona bat dagoela; besteekin ez dugu zorrotz-zorrotz jokatu behar eta malguagoak izan behar dugu. Lider askok, arrakasta lortzen duten pertsona askok ez dakite beren emozioak kontrolatzen, malguak ez direlako. Beti arrazoi edukitzeko beharizan neurotikoa daukate, beste guztiak beren inguruan dantzan edukitzeko beharizana. Hori oso kaltegarria da. Funtsezkoa da gure hutsegiteak onartzeko gaitasuna edukitzea.

Irakaslea sakratua dela nabarmentzen duzu. Baina askoren amets bakarra da lehenbailehen erretiroa hartzea.

Mundu guztiko arazoak da hori. Hezkuntzan, beste arlo askotan ez bezala, hauxe gertatzen da: baduzu saltzaile bat, baina eroslerik ez. Eta ezin da ahaztu informazio-eskaintza mugagabea dela egun. Gaur egun, zazpi urteko haur batek informazio gehiago dauka, erromatar enperadore batek zeukana baino. Baina informazio horiek ez dira ezagutza bihurtu, ezagutza ez da esperientzia bihurtu eta esperientzia jakinduria. Informazio horiek estresa, ezinegona, estutasuna sortzen dute. Hiperaktibitate funtzional bat sortzen da, sistema gaixo horretatik ikasia. Lehen aipatu dut Pentsamendu Azeleratuaren Sindromea. Horretaz ari naiz. Buruko mina daukate, giharretako oinazea, kontzentrazio falta, asegabatasun kronikoa, haserrekortasuna... Eta hori guztia kanporatzen dute produktua eta zerbitzuak neurrigabe kontsumituz. Diktadore bihurtzen dira, gauza guztiak berehala lortu nahi dituzte.

Gure bizimoduan zerbañt aldatu behar dugu, orduan, baina zer?

Denbora behar da garuna entrenatzeko, eta garrantzitsua da hori hala dela barneratzea. Pertsona batek gauza txikiak

“Orain halako bi irabazi behar lukete irakasleek, eta erdia lan egin”

“Pertsona pasiboen belaunaldia sortzen ari gara”

“Gurasoek euren lorpenen berri kontatu behar diete seme-alabei, baina baita porroten berri ere”

“Gaur egun, zazpi urteko haur batek informazio gehiago dauka, erromatar enperadore batek zeukana baino”

“Sekula ez da gaur beste garatu entretenimenduaren industria, eta sekula ez dira izan pertsonak gaur bezain tristek”

“Seme-alaben lagunak onenak izan behar dute gurasoek, baina horrek ez du esan nahi haiek nahi duten guztia egiten utzi behar dietenik”

opari gisa hartzen dituen neurrian, bere emozioari egindako oparizatzen, eta entrenamendu gisa, bizitarako prestakuntza gisa, aberatsagoa izango da psikiatria eta psikologia ikuspegitik. Sekula ez da gaur beste garatu entretenimenduaren industria, eta sekula ez dira izan pertsonak gaur bezain triste eta depresiboak. 20 urteren buruan, depresioa izango da gaitzik handiena.

Eta zer egin daiteke ikastetxeetan?

Saiatu behar dugun haurrek harreman gehiago eduki dezaten naturarekin, eskulan gehiago egin ditzaten, musika ikasi... Musika klasikoa oso ona da pentsamendua desazeleratzeko. Horregatik aholkatzen dugu ikasgeletan musika jarri behar litzatekeela azalpenak ematen ari direnean, eta zirkuluerdi bat eginez jar daitezela irakaslearen inguruan, platea batean baleude bezala. Haurren eta irakasleen estresa erdira jaisten dela egiaztatu dugu nire herrialdeko eskola gatazkatsuetan, Brasilen. Halako teknikak erabilia hiru hilabeteren buruan lortu dugu egunero Poliziari deitu beharrik ez izatea eta ikasleek gauzak ikasteko ilusioa agertzea.

Sekula ez da inbertitu gaur adina hezkuntzan, baina emaitzak...

Berriz esango dut: irakasleak dira gizarte bateko pertsonarik garrantzitsuenak, baina hezkuntza sistema gaixo baten barnean ari dira. Adibide bat jarriko dut: hezkuntza sistemak ez da humanizatzen ezagutza, eta hori krimen intelektuala da, okerreko egia sinetsiko duelako ikasleek: ezagutza sortzea superheroien, erraldioen lana dela. Ez da hala. Ezagutza sortzaile handi izan diren guztiak pasatu dituzte krisiak, eduki dituzte dilemak... Irudimena sustatu behar da informazioa baino gehiago. Gaurun kortexean pilotzen den informazioaren % 90 ez da eskuratzen. Garrantzitsuagoa da datuak modu berri batez antolatzea, irudimen-pentsamendua landuz, adibideak erabilia pentsatuz, arrazoimen eskematikoa garatuz, asmamena...

Pentsamenduaren tresnak indartzea da gakoa.

Horixe bera. Funtsezkoa da. Datuak gordetzeko gaitasuna mugatua da, baina sortzeko gaitasuna amaiezina da. Burua datuz betetzeak, datuak eta datuak, horrek estutasuna eta haserrekortasuna sortzen du.

Gazteentzat Internet da plaza publikoa, eta hor egiten dituzte harremanak. Zer jarrera hartu behar dute gurasoek?

Internetek aukera ematen du gazteek euren mundua zabal dezaten, hori hala da, baina, aldi berean, areagotu egiten du harremanen azalpena, eta horrekin batera, konfiantza falta ere bai, eta bizi-esperientzia sakonak trukatzeko zailtasuna ere izugarri handitzen du. Muga bat jarri behar dela iruditzen zait, eta hori gurasoek egin behar dutela, baina, ahal den neurrian, deus inposatu gabe.

Komeni da, beraz, gazteak elkarrekin bilduz jar daitezela harremanetan, eta ez bide birtualetatik.

Harreman fisikoak ordezkaezinak dira. Azken bi hamarkadetan gertatu diren bi fenomenok aldatu egin dituzte giza harremanak. Lehena telebista izan da. Gurasoek eta seme-alabek arreta gehiago jartzen diete pantailan ageri diren irudiei, eta elkarren arteko hizketa isildu egiten da. Ondorioz, familia bihurtzen da leku berean bizi den arrotz multzo bat. Bigarren fenomenoak Internet da. Telebista baino askoz hobe da, ikuslea ez delako pasiboa. Aktiboa da. Internet bidez pertsona asko ezagutzen ditugu, baina haren etxeko ataria soilik ezagutzen dugu, ez barru-barruan dagoena. Gainera, biziak ez du ematen dozenaka, ehunka lagun min edukitzeko adina, eta Internetek besterik pentsaraz diezaguke.

Gurasoek seme-alaben lagunak izan behar dute?

Lagunik onenak izan behar dute baina mugak ere jarri behar dituzte, ekuazio horretan dago gakoa. Beharrezkoa da gure seme-alabak harriztea, eguneroko errutinatik irtetea, gure galeren eta frustrazioen berri ematea, uler dezaten gure bizi esperientzien bidez -ez beti onak, gainera-, sentiberago egiten garela, gizatiarrago, eskuzabalago. Adiskide izan behar dela esaten dudanean, ez dut esan nahi seme-alabek aurrez antzeman behar dugutela zer egingo dugun, seme-alabei nahi dutena egiten utzi behar zaiela, gehiegi babestu behar direla edo haurrek gurasoak manipulatu behar dituztela. Autoritate eta sentiberatasunaren arteko oreka behar da.

Ez dirudi erraza oreka hori lortzea.

Ez. Baina egiten ez badugu, nola prestatuko ditugu gure seme-alabak bizitzak jartzen dituen erronkei aurre egiteko? Gure seme-alabak ez baditugu prestatzen beste gizaki batzuekin harremanak edukitzeko? Ez dugu egingo baldin eta arau-eskiliburu oso zorrotz eta azalekoa hartzen badugu oinarri; eta nahi duten guztia egiten uzten badiugu eta eskatzen duten guztia erosten badiugu, orduan ere ez dugu egingo. Era horretan jokatzuz, kontsumitzaileak soilik sortzen ditugu, kreditu txartel baten zenbakiak.

Eskola porrota, jazarpena, 'bullying'-a, aspaldiko arazoak dira. Zergatik ematen diegu halako garrantzia gaur egun?

Gero eta ohikoagoa da haurrak eta gazteak krudel jokatzeko elkarren artean. Adimenaren funtziorik garrantzitsuenetakoa da empatia, eta inon ez dute lantzen. Gurasoek eta irakasleek lagundu behar litzukete seme-alabak, ikus dezaten nola bizi den hain ongi ez dagoen jendea, langabeak, adinekoak, gaixoak... Gure haurrak ez baditugu behin eta berriz horretan entrenatzen, ehunka aldiz, ez dute garatuko gaitasun hori. Eta horren faltan, lider txarrak sortuko ditugu.

Arrakastaren gizartean, nola erakutsi arrakastarik gabe bizitzen?

Egungo gizartea obsesionatuta dago garaipenarekin. Gtxi batzuk soilik irits daitezke horra. Baina izan gaitzke hamargarrenak, ehungarrenak, milagarrenak, duin eta zorionsu, eta hori irakatsi daiteke, eta irakatsi egin behar da.

Zuk baduzu seme-albarik?

Hiru alaba eta izugarri maite ditut.

Esaten duzuna egiten duzu haiekin?

Egiten dut, eta zenbaitetan nire hutsegiteak onartu behar izaten ditut, barkamena eskatu... Duela urte batzuk, alaba zaharrenek aurpegiatu zidan jende asko hartzen nuela kontsultan, hitzaldi asko ematen nituela, baina azkenaldian ez nuela denborarik berekin hitz egiteko. Begietara begiratu nion, besarkatu eta esan nion: “Egia da”. Eta aldatu egin nintzen. //

